СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 3-го Грудня, 1903. Число 49. | Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, December 3, 1903. No. 49.

НОВИНКИ.

ХТО ВИНЕНЪ?

Въ Сакраменто, Кал. выгнали зъ мѣста полісмены въ однôмъ дни (21. новембра) 450 робôтниковъ безъ занятя. Цѣлу товпу народу прогнано на безлюде за те, що пôдъ зиму остали ся безъ гроша и роботы. Байдуже мѣйскимъ головачамъ про те, зъ якихъ причинъ ся маса „бомôвъ“ повстала. Въ лѣтѣ потребувавъ каліфорнійскій капіталъ робучихъ рукъ и тодѣ рôбôтникъ бувъ чоловѣкомъ, а коли пôдъ зиму роботы застановили ся и паны-капіталісты сказали одному та другому: ґудъ бай, Джекъ! тодѣ зъ робôтника ставъ вже „бомъ“ и для него не найшло ся вже мѣсця мѣжь цивілізоваными людьми.

„Въ лѣсы йдѣть та въ дебры, мѣжь дикихъ звѣрѣвъ, на зелену пашу! Зимовй дощѣ зачали въ Каліфорніи падати, травы зазеленѣли ся, — йдѣть „бомы“, та траву пасѣть, якъ грошей на людську ѣду не маете!“ І цѣла маса народу, понюпивши головы, выйшла спокôйно зъ мѣста. Нѣхто не протестувавъ, нѣхто не пригадавъ полісменамъ, що вони скорше повиннй бъ повыкидати зъ мѣста тыхъ, що, хоть сильнй и здоровй, сидять бездѣльно увесь свôй вѣкъ, бо мають тй грошѣ, якй вытворили въ поту теперѣшного погордженого „бома“.

Коли давнѣйше була неволя, тодѣ невôльникови, вѣдай, лекше зôтхало ся, чимъ теперѣшньому вôльному робôтникови. Коли панъ купивъ невôльника, то и старавъ ся за него и доглядавъ его, бо невôльникъ коштувавъ грошѣ, а теперь робôтниковъ е масы и вони нѣчо не коштують. Неволя, яка теперь пануе е страшнѣйша вôдъ давнои неволѣ.

Дивна рѣчь! Американьскій робôтникъ мае такй великй права, а положене его е гôрше песячого.

Cement, Cal. Nov. 25, 1903.

М. Стечишинъ.

— НЕЗВЫЧАЙНУ подѣю описуе вѣденьска часопись »Reichswehr« Въ Трибицяхъ, у схôдныхъ Чехахъ поховано 3 тыжднѣ тому 6 тыждневу дитину робôтника Ивана Малера. Коли домовину зложено до гробу, удали ся учасники похорону до церкви на пополуденѣшну вôдправу, бо се була недѣля, а гробъ полишено отворомъ. На цминтари лишила ся лише 12-лѣтна дочка дуже убогихъ комôрниковъ, що жили зъ жертвъ громады. Дѣвчина вôйшла до гробу, отворила домовину, выняла прибраного трупа дитины и прикрила опôсля домовину вѣкомъ такъ, що годѣ було пôзнати що небудь. По вôдправѣ засыпавъ гробаръ гробъ землею, Дѣвчина бавила ся трупомъ майже 2 тыжнѣ (?), розбирала его, убирала, мила а навѣть вкладала до устъ ѣду. Родичѣ и иньшй люде бачили, що дѣвчина мае якусь куклу, однакъ не звертали на се особлившои уваги. Коли тѣло зачало розкладати ся, укрыла его дѣвчина въ хворостѣ побôчь дому. Случайно вôдкрыто трупа, а дѣвчинка признала ся сейчасъ до всього.

Каже, що хотѣла мати ляльку и тому взяла собѣ еи зъ гробу. Страшна лялька!

— ТАКИХЪ батькôвъ не богато, якъ 30-лѣтный Йосифъ Ґрайсонъ зъ Демлунъ, Квеб., Канада, що померъ сими днями. Три разы жонатый, мавъ покôйный по 15 дѣтей зъ кождою женою, отже разомъ 45, зъ котрыхъ 30 пережило его. Господь дававъ ему зъ причинкомъ, та мабуть нѣхто не завидувавъ ему сего.

— СТАРЙ американьскй грошѣ се дорога рѣчь. Въ Денверъ, Коло. продавъ якійсь Чарли Перквінъ срѣбный амер. дол. зъ 1804. р. за 2 тысячѣ долярôвъ; варталобъ мати хочь ихъ пôвъ копы.

— БОГАТЙ поклады мѣди вôдкрили въ охресности Карни, въ Мічіґенъ. Зъорґанізовало ся вже нове товариство акційне для добуваня мѣди, котра дасть роботу кôлькомъ тысячамъ робôтниковъ.

— НАЙШЛИ ся продавцѣ своихъ вухъ! До д-ра А. Л. Нілсена зъ Ню-Йорку, котрый оповѣщувавъ въ часописяхъ, що за 5 тысячь долярôвъ бажае купити здорове ухо людске для безвухого міліонера зъ Монтены, зголосило ся 300, якй заявили охоту продати свои вуха. Лѣкарь выбравъ зъ помѣжь нихъ одного Нѣмця, готельничого зъ Нюйорку, и передъ кôлькома днями довершивъ операціи въ Філаделфіи, Па., бо въ державѣ Ню-Йоркъ заборонено ему сего „бизнесу“. — За 5.000 долярôвъ давъ собѣ продавець вôдрѣзати, а купець пришити ухо и теперь оба лежать побôчь себе въ шпитали, заки имъ раны погоять ся. Ихъ имена держать ся въ тайнѣ. Мѣжь тыми, котрй хотѣли продати свое ухо найшовъ ся також оденъ Русинъ, але звычайно якъ Русинъ, запôзно зголосивъ ся.

— СТРАШНА зелѣзнича катастрофа лучила ся минувшого тыжня помѣжь стаціями Мекайно и Тремонъ, Ил. на шляху зелѣзницѣ Биґъ Форъ. Тягаровый поѣздъ зъударивъ ся тамъ пôдчасъ найбôльшого розгону зъ робôтничимъ поѣздомъ, що ѣхавъ зъ противнои стороны. Зъударене було такъ страшне, що ломôтъ и гримôтню чути було на кôлька миль довкруги, а зъ 35 робôтниковъ, котрй ѣхали на робôтничôмъ поѣздѣ, лише 4-охъ выйшло зъ житемъ. Прочихъ 31 погибло страшною смертію. Трупы безталанныхъ жертвъ такъ страшно покалѣчени и порозрыванй, що годѣ ихъ розпôзнати. Вина сего нещастя спадае на Дж. В. Джансона, кондуктора тягарового поѣзда, котрый мавъ приказъ заждати на робôтничій поѣздъ на бôчныхъ шинахъ въ Мекайна, а не здѣлавъ того.

— ЦАРЕСЛАВНЙ подвыжники въ Америцѣ носять ся зъ гадкою перемѣнити місіонарску школу въ Минеаполисъ, Мин. на духовну семинарію. Гадають собѣ, сердеги, що коли спроможуть ся на нове гнѣздо яничарôвъ, такъ всѣ греко-католики Русины перейдуть на цареславе, але грубо помиляють ся. Нашъ нарôдъ не такій вже темный и хочь спровола але постôйно пôзнае ся на вовкахъ въ овечôй скорѣ.

— СМЕРТЕЛЬНУ борбу за дѣвчину, въ котрôй любили ся, звели въ Пертъ Амбой, Н. Й. два парубіи — Стефанъ Ґондесъ и Петро Шилякъ. Той послѣдный увôйшовъ оногды до хаты, въ котрôй мешкавъ его суперникъ, замкнувъ за собою дверѣ и кинувъ ся на него зъ ножемъ. Ґондесъ боронивъ ся якъ мôгъ, та все дарма. Противникъ ранивъ его кôлька разôвъ а вкôнци пробивъ живôтъ и на мѣсци положивъ трупомъ. По довершеню убійства Шилякъ выскочивъ черезъ вôкно, щобы утечи, але ту впавъ въ руки поліціянта, котрый его увязнивъ.

— РОСІЙСКА цариця Александра занедужала небезпечно. Лѣкарѣ увѣряють вправдѣ, що все буде гараздъ, та се лише слабке „люлѣ-люлѣ“ для „вѣрныхъ“ пôдданыхъ. Недуга царицѣ е тымъ грôзнѣйшою, що за кôлька мѣсяцѣвъ надѣяли ся еи злогôвъ.

— НА Днѣстрѣ пôдъ Галичемъ утонуло шѣсть робôтниковъ наслѣдкомъ розбитя дарабы. Робôтники були занятй при реґуляційныхъ роботахъ.

— СМЕРТЬ въ огни найшло оногды коло Портаджь, мѣсточка, вôддаленого 18 миль вôдъ Алтуны Па., 28 робôтниковъ. — Робôтники, переважно Италійцѣ, працювали коло будовы зелѣзничого шляху и спали въ великôй деревлянôй шопѣ, яка мала лише оденъ входъ и дуже маленькй вôконця. Середъ ночи, коли робôтники спали по тяжкôй працѣ, повставъ въ шопѣ огонь и все въ однôй хвили почало горѣти. Заки 65 робôтниковъ вспѣло отямитись и протиснути ся черезъ вузенькй дверѣ, заваливъ ся горіючій дахъ и похоронивъ живцемъ 28 робôтниковъ. 32-охъ вспѣло зъ житемъ утечи, хочь всѣ були попарени и покалѣчені тяжко.

— ВЖЕ и Канада починае заповнятись „Місіонаремъ“, якого выдають оо. Василіяне въ Галичинѣ. ПП. И. Пробѣжаньскій и М. Туманьскій пишуть намъ, що въ „Місіонари“ появилась допись одного Русина Й. К. зъ Stuartburn, въ котрôмъ пописанй рѣчи далекй вôдъ правды, та що зъ тои дописи выйшли непорозумѣня мѣжь Русинами въ Stuartburn.

— БОГАЦТВО Духоборôвъ. Петро Веригинъ, голова канадійскихъ Духоборôвъ бувъ въ Виніпеґу при кôнци септембра и мавъ зъ собовъ кôлькадесять тыс. дол., за котрй мавъ покупити машины господарскй и рѣчи для будинкôвъ школьныхъ для Духоборôвъ на Заходѣ.

По его вôдъѣздѣ довѣдано ся, що вôнъ купивъ: 600 коней, 300 плугôвъ, 400 паръ борôнъ, 800 желѣзныхъ печей, 5 машинъ до молоченя, 5 паровыхъ кôтлôвъ, 2 трачки, 2 паравй котлы до трачокъ, 5 млинôвъ.

— МѢСТОЧКО Ботлеръ, Па. въ котрôмъ е богато Русинôвъ, навѣстивъ оногды грôзный огонь. Згорѣвъ театральный будинокъ, званый Паркъ Театеръ, и всѣ сусѣднй домы та будôвлѣ Шкода выносить 300 тыс. долярôвъ: при гашеню пожежѣ попекло ся и покалѣчило небезпечно кôлька фаерменôвъ.

— ШЕВЧЕНКО жие! Хочь умеръ тѣломъ, але духъ его буде вѣчно жити мѣжь рускимъ народомъ. Кождый щирый Русинъ повиненъ запôзнатись зъ его духомъ, якій пробивае ся въ поезіяхъ и пѣсняхъ сего найславнѣйшого народного ґенія. Велика книжка (700 сторôнъ друку) въ прегарнôй оправѣ, мѣстяча въ собѣ найкрасшй творы Шевченка, коштуе лишь $1.25.

Продае редакція „Свободы“.

— ХОЧЕТЕ знати де якй звѣрята живуть на свѣтѣ почавши вôдъ великого слоня ажь до звѣрятка, котре ледви черезъ побôльшаюче скло можна добачити? Хочете знати, якй звѣрята живуть на земли, якй у воздусѣ, якй у водѣ? Все тое скаже вамъ книжка що зовесь „Дещо про звѣрята“. Книжка тая обнимае около 100 сторôнъ друку а мѣстить въ собѣ 200 образкôвъ.

Купити еѣ можна въ редакціи „Свободы“. Коштуе лишь 30 центôвъ.

— Вп. членамъ товариства »Зорѣ« въ New York-у и жертводателямъ Рогатиньской Бурсы подаю свою сталу адресу.

G. Pidsadoczny
Box 19, Jersey City, N. J.

Пайлотъ Бютъ.

(PILOT BUTTE).

—Акварели.—

(Дальше).

Се було чарь-слово для спячихъ. Зривали ся, позѣваючи. Бѣгли до „пейла" зъ водою и, вмываючи ся, шептали скоро молитвы. Опôсля выходили на дворъ и зъ вôдкрытими головами та зложеними до молитвы руками йшли по росистôй травѣ повôльными кроками до cook-car-ы.

Павло вставъ поволи также. Єго слѣдили зъ пôдъ лоба. Хотѣвъ вмывати ся, та скоро лишь влявъ на руку воды, сейчасъ єи цофнувъ. Болѣла. Не промовивъ до нѣкого анѣ слова и безъ молитвы пôйшовъ на снѣданє.

Коли вертавъ, почувъ въ карѣ шумъ, якъ въ гнѣздѣ шершенѣвъ.

— Быдлина! Ѣсть безъ пацѣру.

— Зъ нимъ страшно бути въ однôй карѣ.

— Пôдъ нимъ готова земля запасти ся.

— Вже йде!

Розумѣвъ, про кого говорить ся, але приближавъ ся. Зъ кары вылявъ на него хтось, нѣбы не хотячи, кварту воды. Вернувъ ся назадъ и сѣвъ оподалѣкъ на кавалку „тайзы".

Ждавъ що буде.

Хвилѣ минали, въ карѣ гудѣло дальше, але до него нѣхто не выходивъ, нѣхто не говоривъ. Буря зависла у воздусѣ. Люде чули рôдъ пієтизму для его недавного „паньства" и не смѣли ще кидати ся на него.

А вôнъ сидѣвъ. Глядѣвъ мимоволѣ на высоку могилу, яка вносила ся недалеко и пригадувала ему татарську могилу у его рôдномъ селѣ. Мимоволѣ любовавъ ся гарнымъ днемъ и веселою степовою природою. Глядѣвъ въ мрачну далину и ловивъ окомъ шпиль високого маґазину збôжа въ далекôй Бальґоніи...

— До робо-ой! — крикнувъ раптомъ надъ его головою наставникъ-англієць, що надармо силувавъ ся сказати „ґалѣцьаньске" слово „до роботы" и дивно его перекручувавъ.

Гусакомъ стали йти робôтники до недалекого „ґрейвелкріку". Павло, зôгнаный крикомъ наставника забувъ нагло свою вчерашну постанову и, знуривши голову, пôйшовъ бездушно за иншими.

Отямивъ ся вже на мѣсци, коли взявъ шуфлю до рукъ. Вразивъ ся нею такъ, що лишь зайойкавъ.

— Ще нѣчо не робить, а вже йойкае.

— Франку! А трунь публику вôдъ себе. Говорили его сусѣды.

— А що вамъ до мене? Пильнуйте свого носа — вôдповѣвъ сердито Павло.

Якъ зъ-пôдъ землѣ выросли, явили ся наразъ коло него Яструбчакъ и Куба.

— Мей, паничу! Ты що вже ту зачинаешь?

— Ты думаешь, що ты въ ґаліціи?

— Вôнъ бы хотѣвъ, абы другі на него робили!

— Маршъ зъ вôдси!

Робивъ ся чимразъ бôльшій гуртокъ.

Павло дививъ ся здивованый.

— Чи вы люде поваріювали?

Куба пôднѣсъ до горы шуфлю:

— Мой! не говори, бо якъ тя заѣду, то тôлько ногами задрыгаешь.

Павло вôдскочивъ на бôкъ и, не оглядаючи ся, поплентавъ ся до кары.

— А то писката псявѣра! — кричавъ Куба. — Якъ ще разъ менѣ що скаже, то вбю его, якъ скаженого пса.

— I cego wy ucepili sie tego chłopca? Cy on po wasym świecie chodzi? — вкинувъ зъ боку якійсь Мазуръ. що приглядавъ ся байдужно на ту сцену.

— Ходѣ чи не ходѣ, але грѣхъ на таке дивити ся. Я роблю, ажъ очи менѣ зъ лоба вылазять, а той недовѣрокъ йойкае. И бере тѣ самі грошѣ, що й я.

...асъ" уврѣвъ громадку людей и зближивъ ся. Куба показавъ ему рукою на вôдходячого Павла и заговоривъ:

— Пане містеръ! No good! — no work!

Англієць згордливымъ окомъ змѣрявъ товпу „ґалѣшенôвъ" и не розумѣючи навѣть, о що ходить, потвердивъ:

— Oh yes! No work — no good.

Люде стали розходити ся на свои становища.

— Мы ще мусимо навчити того чорта — торочивъ йдучи завзятый Куба.

— Ale najpierw sami cartami postajecie — дотягавъ Мазуръ.

Куба блиснувъ дико очима, але не сказавъ нѣчо. Мазуръ бувъ хлопъ сильной поставы. Зъ нимъ небезпечно було зачинати.

Однакожъ Куба не ларувавъ свого. Коли вже ставъ до роботы, зачавъ спѣвати на цѣле горло:

„Породила вôвця Нѣмця,
Поляка кобыла,
А Мазура свиня бура,
Що въ гною лежила".

Довкола него смѣяли ся зъ Мазура и се становило для Кубы сатисфакцію.

* *

Павло вернувъ до кары и безсильно кинувъ ся на свое леговиско. Толкувавъ собѣ, за що властиво доводить ся ему такъ терпѣти. Сама вже праця вбивае, а люде знову живцемъ ѣдять. И то свои люде, не чужі.

И за що вони его такъ вчепили ся? За те, що не страшать ихъ чортомъ та пекломъ, за те, що смѣе ся зъ вѣры въ хованця, инклюза, въ опирѣ и духи? Все те становить въ ихъ очахъ безбожнôсть. А вôнъ въ додатку ще й не моливъ ся. А въ поверховнôй вѣрѣ нашого народу не помолити ся рано — се такій самый грѣхъ, якъ чоловѣка вбити.

— О Христе! Такъ на се зôйшла Твоя величава религія любови?

Дрожавъ на всѣмъ тѣлѣ. Голова стала его болѣти, Самъ не знаючи чому, почавъ плакати....

На обѣдъ его не було. Се здивувало декого. Кôнчили скорше обѣдъ и йшли дивити ся, що зъ нимъ є.

Лежавъ въ горячцѣ.

— Е, то нѣчо. Куба его трохи скривдивъ. То перемине!

А коли не приходивъ и на вечерю, то принесли ему ѣсти до кары. Горячка була зменшила ся, але бувъ дуже ослабленый. Не ѣвъ.

— Ѣджь, брать! — припрошувавъ его знакомый ему ще зъ дороги молодый баптистъ украиньскій.

— Не хочу!

— Що? Вмѣрать будешь?

— Гей ты, духоборь! — кричавъ вже Куба. — Що ты тамъ зъ нимъ панькаешь ся? Не бôй ся. Вôнъ не заразъ здохне. Єго и довбнею не добешь.

— О, Галиціяне, Галиціяне! Вы хуже дикихъ звѣрей, — зъ серцемъ промовивъ баптистъ та въ тôй хвили мусѣвъ ухилити ся, бо Куба цѣлявъ вже чоботомъ въ его голову.

Зъ Павломъ ставало все гôрше и гôрше. Въ бокахъ его коло безъ перестанку. Найменшій мускулъ болѣвъ. Не було кôсточки, щобы не була зрухана. Руки стали пухнути.

Баптистъ взявъ собѣ за обовязокъ приносити ему ѣсти. Решта знову пôдъ проводомъ Кубы уважали собѣ за обовязокъ Павлови докучати. Вони властиво нѣбы жаловали его, але все такъ, абы можъ було насмѣяти ся. Вони про свою власну бѣду забували, якъ бачили, що хтось ще бôльшу бѣду мае. А надто коли бачили, що имъ лѣпше, чимъ тому, що мôгъ колись бути „паномъ". Зрештою ненавидѣли его, яко безбожника и дивили ся на него, якъ на „нечистого".

* *

Дивне диво случило такъ, що всѣ майже Павловѣ товаришѣ працѣ були неписьменні. Про себе, про людей анѣ понятя не мали. Се були собѣ звычайні темні, фанатичні, на пôвъ дикі люде. Павло нѣчимъ имъ не импонувавъ. Зъ науки его глузовали, силы фізичнои въ него не бачили. Взоромъ досконалости бувъ у нихъ Куба. Сей бувъ сильный, великій, знавъ добре кпити ся зъ другихъ и при кождôй нагодѣ знавъ засьпѣвати. Надъ нечисленною громадкою робôтникôвъ мавъ Куба диктаторску власть.

Неразъ положить ся на своимъ ложку и, протягаючи ся, гукае:

— Гей, хто хоче бити ся, ходи сюди! Ґвавтъ! Я вже два мѣсяцѣ не бивъ ся.

Пôдносивъ голову и згôрдно глядѣвъ на-округъ себе на товаришѣвъ, що боялисъ ставати до бійки.

Тодѣ страшно було й говорити до него. За перше-лѣпше необачне слово кидавъ ся на чоловѣка зъ кулаками. Нѣхто не зважувавъ ся и словцемъ ему въ очи спротивити ся. Боялися его, якъ огню, и въ огонь були бы йшли, якбы вôнъ сего зажадавъ.

А вôнъ танцювавъ всѣмъ по головахъ. Пекольнымъ смѣхомъ реготавъ ся, якъ мôгъ зробити кому пакôсть. Не знати чому, досить, що „паничь" и „гуцулы" були предметомъ его безнастанныхъ глузовань. „Паничь" означавъ его краяна Павла, а „гуцулами" були всѣ Буковинцѣ и еміґранты зъ полудневo-схôдныхъ повѣтôвъ Галичины.

Закуривъ собѣ разъ передъ нимъ циґаро оденъ парубокъ зô Снятинщины. Куба скочивъ несподѣвано до него и вдаривъ его колька разôвъ по лици.

— Ты Гуцуло! Ты передъ кимъ куришь?

На другій день пôйшовъ „Гуцула" зъ напухлымъ лицемъ до Риджайны (Regina) и запôзвавъ его.

Приѣздить до Пайлотъ Бютъ кôнный полісменъ и привозить Кубови наказъ ставати ся на другій день до „полiскорту". Куба самъ собѣ не вѣрявъ. Якто? абы вôнъ черезъ такого „Гуцулу" мавъ тратити собѣ день. Навѣть не думавъ, що мôгбы и въ арештѣ посидѣти.

Бувъ въ Пайлотъ Бютъ оденъ Нѣмецъ, що розумѣвъ по руски. Вдавъ ся до него Куба за поясненями.

— Е, свату! Та ты що найменше три мѣсяцѣ арешту достанешь, — говорить Нѣмецъ.

(Конецъ буде).

ДОПИСИ.

Зъ Скрентонъ, Па.

Заповѣдженый вечерокъ и театральне представлене на доходъ рускои церкви св. Йоанна Хрестителя въ Скрентонъ Па. вôдбули ся дня 26 м. м. при численнôй участи парохіянъ и замѣсцевыхъ гостей. Всѣ точки програмы були старанно выконані и можна смѣло сказати, що выпали вдоволяючо. Хоръ пôдъ проводомъ мѣсцевого дяко-учителя, п. Анд. Ґелы, дуже гарно вôдспѣвавъ американьскій имнъ народный, „My country", опôсля „На чужинѣ загибаю" и „Пôдкарпатскі Русины" (музики о. Яцковича). Хоръ, хочь и не дуже численный, вывязавъ ся знаменито изъ своеи задачѣ, бо все йшло ему складно и удачно, безъ найменшого закиду. Є се доказомъ, що его учитель и диріґентъ, п. Анд. Ґела, не жалѣвъ працѣ нѣ труду, щобы й ту на чужинѣ гомонѣла пѣсня наша, та своею красотою веселила серця Русинôвъ-еміґрантôвъ.

Такъ само добре вышло театральне представлене „Сатана въ бочцѣ." Найлѣпше вôдограли свои ролѣ п. Мих. Югасъ и п-на Парас. Крайковска, хочь и прочі два акторы, п. Яковъ Луликъ и А. Євичь, не лишили ся въ нѣчимъ по заду. П. Мих. Югасъ, въ роли Василя мельника, а п-на Парас. Крайковска, въ роли Феськи, грали енерґічно, и зъ выполенемъ, немовь справдѣшні акторы.

На увагу заслугують такожъ три деклямации учениковъ та ученицъ парохіяльнои школы и „Пѣснь музики", вôдспѣвана черезъ маленькихъ школярѣвъ при участи оркестры. Можна про нихъ сказати, що не змарнували часу въ школѣ, бо также розвеселили и вдоволили зôбрану публику.

Зъ вечерка и театрального представлення вынесли парохіяне якъ найкрасше враженє. Кождый хвааливъ и одушевлявъ ся ними, а церква мала около 300 дол. чистого доходу. Знакъ се що такі вечерки є дуже хосенні. Варто бы на нихъ звертати бôльше увагу и частѣйше ихъ уряджувати.

Очевидецъ.

Зъ Anthony, R. I.

Мешкаю тутъ вже 8 лѣтъ и поводить ся менѣ досить добре; кромѣ мене мешкае тутъ бôльше Русинôвъ але до недавного часу нѣхто не знавъ о насъ нѣчого. А чому? Бо правду сказавши, мы занедбали нашу рôдну мову та обычай и не видѣли свѣта передъ собою. Та не лишь въ нашôмъ мѣстѣ, але и по другихъ мѣсцевостяхъ въ Родъ Айлендъ дѣялось такъ само, бо Русинôвъ тутъ небогато и дуже порозкидуваныхъ. Неразъ мавъ я охоту довѣдати ся дещо о Русинахъ, але не знавъ навить де они мешкають та чи выходить тутъ яка руска часопись. Можете представити собѣ мое зачудованє и радôсть, коли перщій разъ попала „Свобода" въ мои руки. Я дуже утѣшивъ ся коли побачивъ руске письмо тутъ въ Америцѣ, але утѣха моя стала ще бôльшою коли побачивъ я дописъ зъ Провиденсъ, Р. А. про се якъ тамъ живуть Русины. „Пôду тамъ коли и розпытаю за ними" — подумавъ я собѣ але и ѣхати не трѣба було. Незадовго дописуватель згаданои дописи п. Ив. Преґонъ самъ зайшовъ до насъ. Несподѣваного гостя приняли мы радо и щиро, зъ отвертымъ серцемъ та заложали за его порадою братство, котре вступило до Союза яко вôддѣлъ 96. Дуже дякуемо п. И. Преґонови, що зайшовъ до насъ и навѣвъ на добру дорогу, бо мы тутъ належали до англійского братства, де за 60 центôвъ на мѣсяць платять лишь 250 доларôвъ посмертного — а Союзъ платить за 70 центôвъ на мѣсяць 600 доларôвъ посмертного и 300 за жену та ще и другі запомоги. Я мыслю що нема лѣпшои рускои орґанізаціи въ Америцѣ якъ Рускій Народный Союзъ и тому раджу всѣмъ братямъ Русинамъ, котрі ще не приступили до Союза, щобы дали до Союза записатись.

Мих. Андрецъ, секретарь.

Зъ Олифантъ, Па.

Хочу вамъ написати дещо о тутешныхъ твердыхъ униятахъ (або якъ мы ихъ тутъ попросту называемо хруняхъ), бо все таке циганство дописують до нюйорскои „казеты", що дальше не иде.

1) Наша цѣла парафія ухвалила, щобы кождый членъ парафіи мавъ тикетъ. Тымчасомъ оденъ „твердый униятъ" не хотѣвъ сего слухати, але пхавъ ся на силу до церкви та ще свого брата припровадивъ на бійку а потому писавъ до „казеты", що о. Струтиньскій иповъ на него зъ кулаками, щобы его бити, хочь сему не була правда.

2) Знову разъ писали въ „казетѣ", що якъ мы ѣхали на екскоршенъ, то тренъ здомповавъ ся зъ нами два разы а до парку прийшли мы ажъ о 3-ôй пополудни. То и се неправда. Правда, що прийшли мы до парку о пôвъ дванайцятои, бо передъ нами здомповавъ ся фрейтовый тренъ, але то все.

3) Писали также, що 2 шерифы ходили по о. С., щобы его арештувати. Може бути, що були бы шерифы прийшли, если бы о. С. допустивъ ся того. то „казета" писала, але то также була неправда.

4) Коли померъ неб. А. Барна а парафія не пустила его на цминтарь, то писали, що небôщикъ платявъ колекту до остатку, але то есть ложь. Небôщикъ платявъ доки хрунѣвъ не було, то вже тому буде 3 роки. А за 3 роки якъ бы нѣхто не платявъ колекты, то кождый може знати, що наша церковь и весь ма-

токъ були бы вже давно въ ужихъ рукахъ.

5) Що о. Ст. зъ куратоами хотѣвъ пожичити въ алксберскôмъ банку $8.000 е такожь ложь.

И то все пише до „казеы' Олифантска сѣмка, а казета то все друкуе. А реба знати, що зъ тои ѣмки анѣ оденъ не знае о руски писати, але о найбôльше знае свое ме- пôдложити вломаными уквами и то не рускими, ле польскими. Єще бôльпе того циганьства було о нашôй парафіи, але я вже абувъ, бо я тыхъ паперôвъ не складаю тôлько перезру ай кидаю до пеца, але и ъ того може ся каждый переконати, що нюйорска каета лишь неправду пише то не лишь такъ о нашôмъ лейзѣ, але и о другихъ.

Теперь ще вамъ розкажу, къ тутешнй тзердй унія- ы вôдмовляють людей вôдъ нашои церкви. Якъ зачуоть, що хто грійшовъ зъ краю, то намавляють его, щобы не ишовъ до нашои церкви, бо тамь нѣчого не розумѣе и т. д. И хто дурный то повѣрить. Але трапилось що прийшла одна жена зъ краю и еѣ такъ само вôдмовляли; жена зъ початку вѣрила тому, але разъ якось зъ дѣкавости не втримала и таки зайшла о церкви и, розумѣе ся, переконала ся, що то все, о еѣ говорили твердй уніяты е чиста неправда.

А теперь пригадую вамъ ратя Русины, щобысьте приступали до Союза всѣ езъ выимки, бо тôлько кои всѣ до Союза будемо наежати, будемо сильнй и юде поважали насъ будуть. Ажь серце ся радуе, кои читаю якъ много членôвъ до Союза приступае. Примѣромъ въ однôмъ мѣсяцю Октобру приступило о Союза **1107 членôвъ**. ай же Боже, щобы такъ до мѣсяця було и надаль е.

Лемко зъ Горлицкого повѣту — не хрунь — але щирый Русинъ.

Зъ Monessen, Pa.

На хрестинахъ въ Монеенъ у Александра Горощаа зôбравъ п. Антоній Каня ъ Микісраксъ пару доляôвъ я пôславъ на украиньку бурсу въ Новôмъ Санчи. Въ пару день потôмъ приходить до Канѣ листъ ъ Ню-Йорку и то не абы вôдъ якои будь персоны, але таки вôдъ самого педаоґа и тысячолѣтного истоика редахтора казеты, якй дословно звучить такъ:

„Почтенный Господине! Съ Вашого мѣста доносятъ намъ що Вы тамъ зберaете жертвы на бурсу въ Новôмъ Санчи, сутъ двѣ бурсы наша лемковска и украиска, котору недавно тамъ заложили Украинцѣ на тое щобы шкодити нашой руской. На нашу лемковску бурсу збирае жертвы »Правда« а на украинску »Свобода«. Если отже Вы пошлете зôбраныи грошѣ до »Свободы« або дате которому изъ тѣхъ священникѣвъ що тримають съ „Свободою" то гроши пойдутъ на украѣнскую бурсу. Треба знати що въ украѣнской бурсѣ держатъ тоже и Поляковъ а тоже недавно открытъ въ ней атеизмъ т. е. противо религійною агитацию. Ученики въ украѣнской бурсѣ говорили що жаденъ студентъ украѣнецъ не може називати себе Украѣнцемъ если вѣритъ въ Бога; тѣхъ учениковъ що молились переслѣдовано. Кто отже дае жертвы на украѣнску бурсу той причиняеся къ роспространенію зла. — Если отже хочете дати зобраныи гроши на нашу русску бурсу, або на церковъ котору неодовга начнутъ ставяти наши патріоты коло бурсы въ Санчи то пришлѣйте ихъ до Ред. „Правды" або на руки О. Теофила Качмарчика въ Бѣлцаровѣ почта Грибôвъ. Если посылалибысьте зôбраны жертвы до Редакціи „Правды" то прошу прыслати и списъ тѣхъ кто и кôлько далъ, щобъ мы могли все въ казетѣ огоосыти. Я надѣюся, що Вы якъ Русинъ-Лемко не будете пôдтримовати чужую украинскую бурсу, заложену нашими ворогами на нашу шкоду. Поздоровляю Васъ сердечно Вашъ жичливый краянъ

Викторъ Гладикъ."

На той листъ придае ся пословиця „казавъ старый Сенека. стôй ду..ю здалека". Передовсѣмъ мушу заявити, що п. Антôнъ Каня якъ чесный чоловѣкъ и свѣдомый Русинъ-Украинець помимо того, що належить до Обчества не мае нѣчого спôльного зъ тими, що то радй-бъ нашь народъ и такъ вже нещасный, на всѣ боки шарпаный, розпинаный и неволеный повести на шнурку пôдъ московске ярмо. Збираючи и посилаючи жертвы знавъ що робить и длятого не потребувавъ ся нѣкого радити а тимъ бôльше того, що обкидае болотомъ все, що намъ найдорожше, плете такй нѣсенѣтницѣ, що въ Украиньскôй бурсѣ ширить ся безвѣре, що тамъ учать ся Поляки, Жиды и таке инше. Я тому цѣлкомъ и не дивуюсь, що тй Русины, котрй Москалямъ запродались такъ пôдло поступають противъ Украины, бо и господарь якъ тримае пса а дае ему ѣсти, то на тое, щобы брехавъ, то и они придержують ся тихъ правилъ. Брехня е ихъ ремесломъ фаховымъ, а своѣй „казетѣ" дали умысно имя „Правда", щобъ ихъ брехнѣ скорше хто повѣривъ. Заохочують нарôдъ, щобъ складавъ грошѣ бодай ту въ Америцѣ на ихъ бурсу, абы не упала, бо тамъ въ Галичинѣ вже мало хто дасть що на неѣ або и не дасть нѣчого. Не оденъ що дае грошѣ на бурсу въ Новôмъ Санчи, въ котрой теперь москвофулы ґаздують, думае, що то москвофулы еѣ заложили, але се неправда. Гадку заложеня першои рускои бурсы и церкви въ Новôмъ Санчи пôднесли не москвофілы, але два свѣцкй Русины народовцѣ, або якъ москвофулы ихъ называють, радикалы, пайдократы, атеісты и т. п. Оденъ въ нихъ се Петро Лѣниньскій, начальникъ суду въ Новôмъ Санчи а другій Василь Яворскій высокій урядникъ скарбовый а теперь посолъ и заступникъ руского народу у Вѣдни. Тыхъ двохъ людий взялось за руки, щобы щиро потрудитись для свого народу, и довели до того, що въ кôлькохъ лѣтахъ зôбрали 60.000 коронъ, закупили реальнôсть на бурсу, а зъ 1902 на 1903 рôкъ въ зимѣ мали вже звозити матеріялъ на будову церкви, а на веснѣ мала станути пôдъ бляхою церковця. Передъ 5 лѣтами не було въ Новôмъ Санчи анѣ пяли землѣ рускои, а якъ пр. „атецъ" Качмарчикъ захотѣвъ тодѣ повести„ іскреннѣйшій разґаворъ" зъ такою мудрою головою якъ здеґрадованый священикъ Марковъ о матушке Рассеі, або о „сладчайшомъ царкомъ кнуте", то мусѣли бѣдачиска уряджувати собѣ „good time" на жидôвскôмъ смѣтю. Нинѣ завдяки запопадливости Украинцѣвъ е чудна реальнôсть; „настоящй" мають приличне мѣсце на сходины, можуть навѣть заспѣвати собѣ; „Боже царя храни"... Коли Ляхи побачили, що Русь-Лемкôвщина пробудилась и то заходами панôвъ, Петра Лѣниньского и Вас. Яворского, стали ихъ переслѣдувати. Для нечемного Лѣниньского було вже навить нове мѣсце службове приготовлене. Але 32 лѣтный заточникъ, що перебувъ неоднй злиднѣ, при помочи Божôй выйшовъ зъ тои халепы побѣдоносно. Прийшла черга на другого Украинця В. Яворского. Того вороги поминули два разы при авансѣ а коли твердый каркъ Яворского и пôдъ тымъ не угнувъ ся, перенесли его зъ Санча до Кракова, тай черезъ те розлучили его зъ рôдною дитиною, котору вôнъ выплекавъ, то е зъ бурсою. Але Яворскій ворогамъ не поклонивъ ся, лише кинувъ лихомъ объ землю, плюнувъ на свое становиско урядове, довголѣтными студіями и працею въ потѣ чола здобуте и повернувъ до Нового Санча працювати дальше для своеи улюбленои дѣтины „Рускои Бурсы". То правдивый и рѣдкій образъ „народного мученика" и передъ такимъ чоловѣкомъ треба помимо волѣ голову склонити. Помѣжь москвофілами певно нема ему рôвныхъ, бо тіи по найбôльшôй части жиють лишь хапатнею. Не снило ся тодѣ Яворскому, що на его дитину чатують кромѣ Ляхôвъ ще другй вороги а то „атецъ" Качмарчикъ, екс-священикъ Марковъ и Иванишинъ. Не прочувавъ Яворскій, що они выкинуть его зъ гнѣзда устеленого его руками зъ великимъ трудомъ и жертвами. Розумъ наказувавъ о. Качмарчикови въ власнôмъ интересѣ сидѣти тихо ще бодай до червня 1903 и лишити Украинцѣвъ при зарядѣ бурсы, ажь були бы вымуровали церковъ и каменицю чиншову. — „Але кого Богъ карати хоче тому вôдбере розумъ". И о. Качмарчикъ не вытримавъ тай показавъ свои зубы. Въ наслѣдокъ сего зъ церкви анѣ слѣду, каменицѣ чиншовои нема, а бурса ледво животѣе, и то лише „страха ради" передъ Украиньскою-рускою бурсою тай передъ проклонами Лемкôвъ. Отъ до чого доводить кірйня москвофільска. Але Украинцѣ хоть якъ заведенй поступкомъ „атця" Качмарчика и его приклонникôвъ не упали на дусѣ, чого доказомъ фактъ, що выкиненй дня 3 липня 1902, зъ заряду бурсы, котру основали, заложили собѣ въ протягу 6 недѣль новй гнѣзда: „Філѣю Просвѣты", „Украиньску руску Бурсу" и „читальню Просвѣты" а позвѣйше „Лемкôвскій Банкъ". котрй розвивають ся прекрасно, помимо конкуренціи тамтои бурсы, выпосаженои въ капіталъ 60.000 кор Украинцями узбираный, тай помимо перепонъ и клеветъ о атеізмѣ радикалѣзмѣ и т. д. чудовои спôлки о. Качмарчика, Иванишина и Маркова.

Я ту въ короткости пояснивъ перебѣгъ заложеня обохъ бурсъ въ Новôмъ Санчи, а що такъ було а не инакше того навить самъ о. Качмарчикъ, думаю, не заперечить. Написавъ я тое тому, щобы Американьска Русь довѣдалась и знала, що въ Новôмъ Санчи Украиньску-Руску Бурсу якъ и тую що Ню-Йорска „Правда" прозвала „Лемковску" заложили однй и тй самй люде, украинцѣ, котрй свое жите и майно посвятили на „жертвенникъ народный" за що имъ належить ся слава и честь вôдъ всього Руско-Украиньского народа. Що о. Качмарчикъ зô своею спôлкою пôдступомъ вôдобрали або радше выдерли тымъ людямъ зъ рукъ бурсу ихъ заходами и працею заложену, то лише на тое щобы ґаздуючи на чужôй праци, збирати вѣнець славы, зовсѣмъ ними не заслуженый.

Матвѣй Семанюкъ.

Зъ Лемкôвщины.

Роздѣлє дня 4 Новембра, 1903.

У насъ такъ собѣ прахтикують якъ зима тяжка, снѣжна и морозна то буде добре лѣто, добрый рôкъ. А того року такъ выпрах, тикували: зима була тяжка-морозна, добре що людей невымордовало, прийшла весна люде заорали, засѣяли, бо ярь була досыть выгôдна, прийшовъ часъ окопувати картофлѣ та ледви пару днѣвъ було погôдныхъ а решта слота, легкій дощь якъ капуснякъ; цѣлый часъ бувъ мокрый ажь до живъ. Коло картофель (зимякôвъ) не дало належито обробити, але зерна жита, пшеницѣ, оркѣши, вôвсы росли якъ-то кажуть, росли якъ зъ воды. Приходять жнива ба! на пашу богато, але зерна мало. Жито, овесъ и инше зерно приразило, то пристало перше якъ треба. Черезъ жнива була погода а осѣнь цѣла була погôдна ажь занадто суха. — Снѣгъ упавъ 7-ого руского Октобра и лежавъ за два дни, теперь знову погода. Люде працюють, вôзять дрова на паливо, мохи та листе зъ лѣса, — и просять Бога ще о бôльше погоды, щобы навезти до волѣ дровъ и порохôвъ зъ лѣса. Волами не поѣде на иньше село до сусѣдного лѣса, бо зараза на рогату худобу (слинавка або такъ звана кулявка) запановала всюда майже въ каждôмъ селѣ. Ярмарки позаперали ветеринарѣ. Они мають велику працю коло того... Ветеринарѣ ажь зъ Кракова поприѣзджали, бо мѣсцевй немогли тому порадити, бо и бôльше панамъ треба хлѣба... Жандармôвъ наѣхало въ кажде село на варту. У насъ въ Роздѣлю есть ихъ девятьохъ а ветеринарь десятый, то лазять и по сусѣдныхъ селахъ. Та ще добре, що Русины, то якось милѣйше, бо и до церкви въ Недѣлю приходять. Теперь и по польскихъ мѣстахъ е досыть Русинôвъ за урядникôвъ. Русины горнѣть ся во школы, выходте на людей, бо днесь не найдете въ Польщи такого мѣста, щобы тамъ небуло Русина въ урядѣ. Жандармъ Русинъ, ревѣзорь поліційный, поборця, касіеръ и. т. д. Ходивъ я за колектовъ въ р. 1901. Походивъ я коло Живця, коло Кракова, коло Бялой и Кальварнѣ; тамъ всюда найдете Русина въ урядѣ и щиро по руски зъ вами поговорить, а дасть поучене якъ ся маете застосувати до людей и чого вароватн ся. Верну ся ще поговорити о заразѣ ратицевôй або о кулявцѣ (слинавцѣ). Той непрошеный гôсть загостивъ майже по всѣхъ селахъ. Ярмарки позаперали, не гоненъ анѣ продати анѣ купити. Люде мають на тôмъ велику втрату, бо неоденъ заробивъ бы собѣ на податокъ, на обуве и на иншй выдатки а такъ мусить кождый нужду терпѣти. Ту у насъ умерла дѣдичка въ селѣ Липинкахъ, Ядвѣґа страшевска, мала вже 77 лѣтъ. Она ще въ своѣй старости небарзъ слабовала тôлько спати немогла. Спровадила доктора зъ Ґорлиць и просить, щобы еи порадивъ на спаня, и той якъ-разъ порадивъ на спаня, то заразъ заснула и не встала больще. — Цѣла служба придворна засмутила ся, бо панѣ умерла безъ порядку.

Служба придворна надѣялась подаркôвъ при своѣй панѣ, бо вже всѣ въ дозрѣлыхъ лѣтахъ и довгой службѣ. Теперь нарѣкають на доктора, бо докторъ якъ задавъ на спане такъ заспала на вѣки. Похоронъ бувъ дуже величавый, на котрôмъ бувъ и нашь рускій хоръ.

Ще вамъ доношу, що за обѣцяний грошѣ мудрыхъ Жидôвъ давъ ся Полякъ обрѣзати и Жидомъ назвати, въ найблизшôмъ селѣ коло Живця. Поляки тымъ дуже поганьбились.

Андрѣй Пижъ.

Читайте дѣти!

Въ Америцѣ маемо вже споре число рускихъ школъ. До каждои зъ тыхъ школъ ходить досыть много школярѣвъ, въ денекотрыхъ есть повысше 100 дѣтей. Сподѣемо ся, що всѣ рускй школярѣ учать ся добре, але „Свобода" хотѣла бы знати, котрй дѣти учать ся найлѣпше. Щобы о тôмъ довѣдатисъ „Свобода" просить всѣхъ рускихъ школярикôвъ и школярки, щобы переписали власноручно стишокъ „Рôдна Мова" (вôнъ знаходить ся на 13 сторонѣ въ читанцѣ призначенôй для другои клясы) и заслали его до редакціи „Свободы" найдальше до 15-го Януара 1904 року. Хто найкрасше, найчистѣйше и безъ блудôвъ перепише сей стишокъ достане въ нагороду 3 доляры, хто другій зъ ряду перепише стишокъ сей найлѣпше — достане 2 доляры, а хто третый зъ ряду найлѣпше ся справить — достане одного доляра.

Кожда руска школярка або школяръ въ Сполученыхъ Державахъ и Канадѣ безъ взгляду на тое де мешкае и до якои школы ходить, нехай пришле намъ сей стишокъ, пôдпише свое имя и подасть свою адресу. Даемо Вамъ богато, часу тожь не лѣнуйте ся, але чимъ скорше присилай свои выробы а то на таку адресу:

SVOBODA,
Box 353 Scranton, Pa.
C. D.

ЗАГАДКА.

Знайдѣть укрытого коня и двѣ подковы.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для рускаго народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджѣстрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приниинаємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокѝ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Всенародне вѣче

въ Yonkers, N. Y.

вôдбуло ся дня 26. Новембра 1903 величаво.

Присутныхъ надъ 300 народа, телеґрамъ 60 — письмъ 30. Зô всѣхъ сторôнъ, навѣть зъ Канады и Бразилии надôслано письма и телеґрамы.

По 8-ой год. вôдслужили въ церквѣ св. Арх. Михаила соборну Сл. Божу оо.: Ив. Констанкевичь, Н. Пôдгорецкій и Н. Струтиньскій.

По скôнченю Сл. Божои вôдслужили панахиду за покôйныхъ оо.: А. Бончевского и Вол. Нижанковского, крôмъ трохъ згаданыхъ ще оо. Добротворъ, Улицкій, Велигорскій, Тимкевичь и Дмитровъ. Хоръ мѣсцевый спѣвавъ поправно.

О год. 10 згромадилось споре число народа, высше три сотки, въ просторой гали. О. Павло Тимкевичь, мѣсцевый душпастырь и голова вѣчевого комітету, отворивъ вѣче короткими, а жными словами, вказуючи на велику вагу и великѝ користи, якѝ выходять изъ поважныхъ и розумныхъ згромаджень народныхъ. На внесене о. П. Тимкевича выбрано предсѣдателемъ о. Ив. Констанкевича зъ Шамокинъ, Па., мѣстопредсѣдателями: Гавр. Дзядика зъ Дербі, Конн. и Йосифа Даниловича (родомъ зô Львова). На секретарôвъ покликавъ предсѣдатель о. Ив. Велигорского зъ Сиракюзъ, Н. Й. и Дмитра Ваньска зъ Джерзи Сіти, Н. Дж.

Предсѣдатель вѣча о. Ив. Констанкевичь привитавъ зôбраныхъ короткими словами, пояснивъ значѣне народныхъ зборôвъ и вказавъ на цѣль вѣча въ Yonkers. Борба за права нашои церкви, пôднесене нашого народного прапору руско-украиньского за моремъ, способы, якими-бъ найлучше подвигнути нашъ народъ економічно — се, сказавъ предсѣдатель причины, якѝ зôбрали людей, зъ далекихъ сторôнъ до Yonkers.

Зъ порядку дневного наступивъ рефератъ справъ церковныхъ.

Референтъ о. Ал. Улицкій зъ Ansonia, Conn. въ обширнôмъ рефератѣ доказавъ, що наша руска церковь въ Америцѣ мусить мати свою зверхнôсть, — инакше унія нашои церкви зъ Римомъ не може мати нѣякого змислу. О. Улицкій выказавъ кривды, якѝ намъ дѣють ся на кождôмъ кроцѣ, вказавъ на те, якъ латиньскѝ церковнѝ власти поневѣряють нашъ сбрядъ, а Римъ не стараючись о надане намъ нашого епископа, іґнорує законы и запорученя, права признанѝ намъ при заключеню Уніи. По рѣчевôй, льоґічнôй и дуже острôй промовѣ, котра тревала высше годину, поставивъ о. Улицкій слѣдуючѝ резолюціи:

I. Русины Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки протестують проти всѣхъ розпоряджень Пропаґанды выданыхъ въ ихъ некористь, а именно проти розпоряджень зъ дня 1 Октобра 1890 до рускихъ епископôвъ и подôбного ему зъ дня 10 Мая 1892 пересланого на руки кардинала J. Gibbous-а архиепископа въ Baltimore, Md., проти розпорядженя зъ дня 12 Апрѣля 1894 и проти розпорядженя зъ дня 1 Мая 1897 та жадають якъ найскоршого вôдкликаня тыхже.

II. Жадають именованя для Русинôвъ въ Сполуч. Державахъ двохъ рускихъ Епископôвъ, але такихъ, якихъ собѣ выбере самъ народъ через своихъ делеґатôвъ вразъ зô священиками. Русины Америк. будуть удержовати свого Епископа самѝ.

III. Вѣче ухваляє оголосити вôдповѣдный маніфестъ до цѣлого руского народа а особливо звернути ся до рускои суспôльности въ Галичинѣ, щобъ та патріотична суспôльнôсть вразъ зъ Пр. Епископатомъ пôдперла нашѝ жаданя.

Вѣче ухваляє, щобъ комісія выбрана вôднесла ся сейчасъ зъ особна до нашого старокраевого Епископату и просила, щобы тойже зволивъ предложити нашѝ потребы церковнѝ Св. Престолови и вставивъ ся за успѣшне полагодженє тыхже.

Надъ наведеными резолюціями вывела ся дискусія, въ котрôй забирали голосы слѣдуючѝ делеґаты: Игнатій Щелецкій, Андрей Корпанъ, Даниловичь, оо. Пôдгорецкій, Струтиньскій, Улицкій и др. Замѣтна въ тыхъ голосахъ була однодушна згода въ справахъ нашои зверхности церковнои. — О. Ник. Струтиньскій говоривъ, щобъ Римъ насъ вынявъ зъ пôдъ опѣки Пропаґанды, бо мы не є нѣякѝ погане, щобъ насъ треба на вѣру Христову навертати.

Резолюціи ухвалено, а до комісіи редакційнои, котра въ имени вѣча мае выготовити маніфестъ и другѝ письма выбрано: оо. Макара, Струтиньского и Констанкевича.

Пôсля сихъ ухвалъ тревала пôвторагодинна обѣдова перерва.

(Дальше буде).

Вѣра чи тюрма?

Єще разъ президентъ Рузвелтъ а питане розводôвъ супружескихъ.

Въ 41. числѣ „Свободы“ въ статѣ „Що чувати въ свѣтѣ“ було сказано, що президентъ Рузвелтъ пôдъ вплывомъ католицькихъ попôвъ стремить до ограниченя або и знесеня розводôвъ. Зъ нагоды сеи вѣсти одержали мы заяву вôдъ о. Уліцкого, котра була свого часу надрукована. Теперь дôстали мы знову письмо въ той самôй справѣ вôдъ одного зъ нашихъ читателѣвъ и друкуємо его понизше. Оно звучить такъ:

„Що досмертна нерозривнôсть подружя есть христіяньско-католицькою доґмою, — се правда (о сколько та доґма правдива и добра для людського житя, се иньша рѣчь), и сему нѣхто въ свѣтѣ не перечить.

Але президентъ Злученыхъ Державъ не є президентомъ самыхъ католикôвъ, и нѣхто не може жадати, абы католицькѝ доґмы обовязували по закону всѣхъ мешканцѣвъ Злученыхъ Державъ, якѝ належать до найрôжнороднѣйшихъ вѣръ. Чи католики не розумѣють сего, що се була бы найтяжша неволя, змушувати людей рôжныхъ вѣръ жити по приписамъ однои вѣры?

Очевидно, що всѣ католики хотѣли бы, абы все людське житє було проняте католицькими доґмами и се для нихъ похвально. Але яку дорогу выбрати для осягненя сеи цѣли? Чи ширити католицьку вѣру проповѣдю, словомъ, добрымъ примѣромъ однымъ словомъ: силою духа, чи державными законами и замыканемъ непокôрныхъ до тюрмы?

А хоч-бы навѣть Злученѝ Державы були заселенѝ самыми католиками, то ще й тодѣ не выпадає ученикамъ Христовои науки жадати помочи законôвъ и тюрмы на те, абы всѣхъ примусити выконувати католицькѝ доґмы.

Идеаломъ людскости, що стремить до найвысшого добра, до всестороннои свободы, повинно бути, абы люде все, що роблять въ житю, робили зъ внутрѣшного переконаня, а не зъ мусу, и дуже зле мусить бути зъ тыми вѣрами чи загаломъ зъ тыми прінціпами, до сповненя якихъ треба ажь силувати законами.

Добрѝ католики не будуть брати розводу и загаломъ не будуть робити нѣчого противного своѣй вѣрѣ, але нехай тѝ, що хотять, ширять католицизмъ словомъ, а не жадають примусовыхъ законôвъ, бо певне не мати-ме пожитку католицька церква зъ чоловѣка, якій лише зъ мусу буде католикомъ, — такъ само, якъ нема для людскости пожитку зô злодѣя, якій зъ мусу (примѣромъ тому, що сидить въ тюрмѣ) не краде.

Бо коли хто не мае силы слова и силы духа и хоче ихъ заступити законами, поліцією и тюрмою, то сей ворогъ свободы, ворогъ найвысшого добра людскости“.

Цѣкаву

дописъ надрукувавъ »Свѣтъ« (орґанъ тутешнои царославнои місіи) въ числѣ 39-ôмъ сего року. Дописъ тую передаємъ тутъ дословно, якъ слѣдуе:

„Olyphant Grassy, Pa.

. Недавно тому пріѣхалъ сюда о. Іоаннъ Городецкій для твердыхъ уніатовъ. Олифантчане говорятъ, що есть дуже лагодного сердця, що былъ во Вѣднѣ, що самъ оповѣдае, що часто <u>помагалъ во Вѣднѣ въ православной церкви спѣвати.</u> Отже есть надѣя всякая, що о. Городецкій не буде вороговати противъ насъ, православныхъ, которыи есьмо мовбы овцѣ безъ пастыря, бо мало насъ есть, барзъ мало; уніаты-радикалы насъ переслѣдуютъ, тверда партія о. Обушкевича насъ до себе тягне, до Scranton и до Mayfield намъ тяжко ити, бо въ зимѣ страхъ трудно напр. съ крещеніемъ або съ слабымъ выбратися. <u>Если бы у насъ частѣйше могъ быти православный священникъ, то бы уніяты изъ твердои партіи до насъ пристали.</u> Есть тутъ и сколька православныхъ изъ Россіи и сербовъ, але вшиткіи ходятъ до радикаловъ на набоженства. На нашомъ плейзѣ пануе старая сварня помѣжъ русинами. <u>Чудна и тая рѣчь, що о. Городецкій ажъ два разы былъ у латинского бискупа разомъ съ редакторомъ »Правды« г. В. Гладикомъ и теперь стоитъ уже подъ латинскимъ бискупомъ записаный. Мешкае о. Городецкій у католицкого ксендза Стася.</u> Але бѣдный есть барзъ. Кажутъ люди, що боится каждого та часами и иначе.

Ново православный изъ Грассовъ.“

Дописъ тую назвали мы цѣкавою, бо такого безголовя якъ мѣжь „твердыми уніятами“ мабуть нема нѣгде на свѣтѣ. Твердый уніятскій священикъ помагає въ Вѣдни спѣвати въ православнôй церкви, а приѣхавши до Америки иде (не смѣйте ся!) пôдъ опѣкою редахтора нюйорскои казеты ажь два разы до айриского бискупа Гобена и дає ся записувати пôдъ него а перемешкує у католицкого попа Стаса. Твердѝ уніяты робôтники намавляють теперь царославныхъ, щобы тіи до нихъ пристали, але еслибъ царославнѝ мали свого священика, то твердѝ уніяты злучились бы зъ ними... Чижь може бути щось бôльше неясного та запутаного якъ отся політика твердыхъ уніятôвъ?

Що чувати въ свѣтѣ.

МАЄМО ще оденъ доказъ, що всякѝ арбітраційнѝ суды, котрѝ буцѣмъ то намагають помирити працю зъ капіталомъ, не стоять нѣчого. Арбітраційна комісія въ справѣ великого страйку майнерôвъ при твердôмъ углю мирила капіталістôвъ изъ страйкерами, обѣцювала горы и мосты, присуджувала се и те, тай що зъ того вышло? Показало ся згодомъ що властителѣ майнôвъ не гадають еѣ слухати ось и все. Ошуканѝ робôтники удали ся тодѣ на судову дорогу, але въ повѣтовыхъ и краевыхъ судахъ також не найшли справедливости. Капіталісты мають такій вплывъ на судѣѣвъ, що тѝ всегда ставали по ихъ сторонѣ. Ось и сими днями скôнчивъ ся въ Сонбері, Па. оденъ процесъ прôграною робôтникôвъ. Судія Отенъ выдавъ засудъ, що рѣшене арбітраційнои комісіи въ справѣ майнерского страйки не є правосильне и нѣкого не можь приневолити, абы бувъ слухнянымъ для рѣшень мировыхъ судôвъ.

Въ виду сего мимохôтъ насуває ся пытане: и пощожь грали комедію? На що такихъ судôвъ?

НИЗША палата конґресу потвердила минувшого четверга торговельный договôръ зъ Кубою. Билъ перейшовъ безъ найменшихъ змѣнъ 336 голосами противъ 21. Теперь прійде вôнъ пôдъ дискусію въ высшôй палатѣ конґресу, та не знати якъ тамъ скоро упорають ся зъ нимъ. Оденъ зъ вызначнѣйшихъ сенаторôвъ выразивъ ся оногды, що возьме се найменше три тыжнѣ часу, заки дебаты въ тôй справѣ покôнчать ся. Є одначе надѣя, що и ту перейде вôнъ безъ змѣнъ.

Сенаторъ Нюлендъ предложивъ у высшôй палатѣ резолюцію, якою радить Кубѣ прилучити ся до Сп. Державъ яко осôбный стейтъ. Въ резолюціи сказано дальше, що въ такôмъ случаю прилучено бы до Кубы Порто Рико, яко повѣтъ, а всѣ урядники и офіцири кубаньскои арміи лишили-бы ся на своихъ дотеперѣшныхъ становищахъ. Резолюція кôнчить ся заявою, що Сп. Державы не змагають до вôдобраня Кубѣ независимости, але бажають абы въ формѣ осôбнои державы могла розвивати ся пôдъ спôльными правами и привілеями въ хосенъ своихъ жителѣвъ.

Сеся резолюція выкликала чималу сензацію. Загранична преса обговорююча еѣ замѣчає, що американьскѝ верховоды зрадили ся нею, бо выявили, що ихъ задушевнымъ бажанемъ прилучити Кубу до Сп. Державъ.

КОНВЕНЦІЯ „Американьскои Федераціи Працѣ“ скôнчила ся оногды въ Бостонѣ, Мас. многими ухвалами въ хосенъ робôтникôвъ. Порѣшено мѣжь иншими працювати въ тôмъ напрямѣ, щобы всѣ робôтничѝ юніи въ Америцѣ сполучили ся въ одну велику орґанізацію, дальше поборювати трости, вводити постепенно краеву політику въ робôтничій рухъ, (коли вже не стане иншихъ средствъ обороны), домагають ся 8-годиннои доби працѣ, выключеня женщинъ и дѣтей зъ фабрыкъ въ котрыхъ тяжка праця добиває ихъ, правнои охороны робôтникôвъ передъ вызискомъ капіталістôвъ и т. п.

Замѣтно, що мѣжь делеґатами конвенціи було двѣ пятыхъ соціялістôвъ. Домагали ся они змѣны дотеперѣшнои тактики борбы зъ капіталомъ, основныхъ реформъ въ орґанізаціи, поконеханя угодовои політики супротивъ капіталістôвъ и выкупна фабрикъ та зелѣзницъ через державу. Надъ ихъ внесенями вôдбуло ся загальне голосованє, котре выказало, що лише три пятыхъ всѣхъ делеґатôвъ було противниками соціялістичныхъ засадъ значить ся, що за кôлька лѣтъ „Американьска Федерація Працѣ“, найбôльша робôтнича орґанізація въ свѣтѣ, буде соціялістичною орґанізацією.

По голосованю промовлявъ президентъ Ґомперсъ и Мічелъ, а оба въ своимъ промовахъ накидали ся мокрымъ рядномъ на соціялістôвъ, котрѝ, мовляли, вмѣють лише бурити и вносити незгоду мѣжь робôтникôвъ. Всѣ ихъ закиды збили одначе соціялістичнѝ бесѣдники, а соціялістъ Кари давъ имъ таку научку, що довго будуть еѣ тямити. — При выборѣ урядникôвъ прійшло еще разъ до горячои суперечки зъ соціялістами, та и теперь переголосовано ихъ. Президентомъ орґанізаціи выбрано знову Самуила Ґомперса, знаменито орґанізатора, але чоловѣка за мало поступового. На соціялістичного кандидата упало 1.134 голосôвъ.

ФИЛИППИНЬСКЕ племя Моровъ бунтує ся без упину. зъ однымъ вôддѣломъ ворохобниковъ, що численъ около 600 люда, звело оногды американьске вôйско пôдъ приказами ґенерала Вуда. 5-дневну борбу. Американцямъ повело ся вконци окружити ворохобниковъ недалеко Джьоло и знести до нащадку. Въ борбѣ погибло около 90 Моровъ, а прочихъ заполонено або розôгнано. Втраты Американцѣвъ дуже малй.

ПЕРЕДЪ колькома днями приѣхало до Вашинґтону колюмбійске посольство якъ кажуть, въ тôй цѣли, щобы порозумѣти ся зъ президентомъ Рузвелтомъ въ справѣ будовы Панамского каналу. Въ складъ посольства входять найвызначнѣйшй Колюмбійцѣ — ґенералы Реесъ, Оспіна, Голеквінъ и посолъ Де Манотасъ. О скôлько звѣсно хочуть сѣ представителѣ Колюмбіи здѣлати Сп. Державамъ дуже корисну оферту що до будовы Панамского каналу, пôдъ условемъ, що Панаму прилучить ся назадъ до Колюмбіи, ходить лише о се, щобы Сп. Державы спонукали еѣ до того.

Посолъ Дэ Манотасъ заявивъ передъ представителемъ пресы, що Колюмбія за всяку цѣну хоче назадъ вôдзыскати Панаму. Наколи не вспѣе осягнути сего мирною дорогою, такъ буде вôйна.

МИРОВЙ переговоры мѣжь Росією и Япономъ не довели мабуть до нѣчого, бо політичный овидъ на далекôмъ сходѣ, знову покрывъ ся военными хмарами. Оба соперники почали знову послѣдними днями змôцняти свои фльоты, громадити вôйска на пограничныхъ точкахъ и купувати великй засобы угля.

Зъ Токійо доносять пôвъурядово до Петербурґа, будьто-бы японьска фльота недопустила два военнй кораблѣ російскй злучити ся зъ російскою ескадрою коло Кореи. Такій крокъ Японіи, наколи-бъ донесене было правдиве, рôвняесь выданю вôйны.

Китайске правительство, пôдъ вплывомъ Японіи такожъ заняло вороже становище супротивъ Росии и починае грозити еи вôйною. Мѣстокоролѣ и ґубернаторы 13 хіньскихъ провінцій жертвували свому правительству 90 тысячь доброго, по европейски вышколеного вôйска, котре мае впасти до Манджуріи и выгнати звôдти Москалѣвъ.

Послѣднй телеґрамы звѣщають, що ворожй кроки вже розпочали ся въ полудневôй Манджуріи.

КУЛЬТУРНА борба противъ монахôвъ починае кипѣти въ Италіи зъ чимразъ бôльшою силою. Недавно упало тамъ старе міністерство, котре нашкомъ сприяло монахамъ, а на его мѣсци повстало нове, бôльше поступове. що заразъ таки въ початку свого урядованя зазначило свое становище выступомъ противъ монахôвъ. Новый президентъ міністрôвъ розôславъ до пôдвласныхъ собѣ префектôвъ провінцій обѣжникъ, якимъ звертае ихъ увагу на сю обставину, що до Италіи прійшло богато французкихъ монахôвъ, котрй по свому беруть ся ширити темноту и деморалізацію. Тому годить ся звертати на нихъ бачну увагу, слѣдити ихъ рухъ, не давати имъ дозволу на учене и закладане школъ тай взагалѣ не допускати до вплыву на италійску програму наукову.

Ходить рôвножь чутка, що нове правительство, уважаючи майно и архіва ватиканьскй за народну власнôсть, загадуе взяти ихъ въ свою опѣку и обсадити ту часть Ватикану своими урядниками. Розумѣе ся, що се дуже не по нутру папѣ римскому, та супротивъ безпорядкôвъ у Ватиканѣ, частыхъ дефравдацій, крадѣжей и огнѣвъ крокъ сей правительства буде мабуть оправданый.

ВЪ НѢМЕЦКÔЙ арміи было послѣдными часами тôлько случаѣвъ мальтретованя и мученя вояковъ черезъ старшину, що Нѣмцѣ порѣшили зарадити лиху при помочи законôвъ. Баварскій соймъ ухваливъ сими днями законъ, силою якого мають бути выгнанй зъ арміи всѣ офіцыры и пôдофіцыры, котрымъ доказано або докаже ся, що знущають ся надъ жовнѣрами. Законъ добрый, але було-бы о много лѣпше, наколи-бъ ухвалено зовсѣмъ знести нынѣшнй арміи. Тодѣ не стало бы катôвъ нѣ катованыхъ задля вôйсковои дисциплины.

Повный выслѣдокъ выборôвъ до пруского сойму е такій:

Выбрано 148 консерватистôвъ, 54 вôльно-консерватистôвъ, 97 центровцѣвъ (католикôвъ), 79 національ-ліибералôвъ, 23 вôльнодумцѣвъ, 8 поступовцѣвъ, 13 Полякôвъ, 2 Данцѣвъ, 2 изъ хлопского союза, 2 антисемітôвъ и 2 дикихъ.

НАДÔСЛАНЕ.

Зъ Дикинсонъ, Н. Д.

П. Маланчукъ зъ Ґлен дайвъ въ Монтенѣ выбравъ собѣ нюйорску казету за свôй орґанъ, щобы напасти на мою особу. Не говоривъ бымъ нѣчого на тое, еслибымъ не знавъ сего пана еще зъ краю. На разѣ мушу ему сказати, що вôнъ мае повне право читати тую часопись яка ему подобаесь, але не мае права на нѣкого нападати анѣ нѣкого ганьбити. Каже, що я попсувавъ ся черезъ читане злыхъ книжокъ та вôдрѣкъ ся церкви. Може бути, що такъ сталось бы, еслибъ я такй „казеты" читавъ якъ тая, котру п. М. выбравъ собѣ за орґанъ. Каже, що я до 13 лѣтъ ходивъ до школы а вôдъ 13 залицявъ ся до дѣвчатъ. Про се лѣпше, щобы п. М. замовчавъ, хиба, що забувъ вже якъ дѣвчата складали по 5 крайцарôвъ на акафистъ, щобы его скорше зъ села взяло, якъ священикъ ганьбивъ его, якъ дôставъ въ лице та якъ побивъ небôщика С. Д. по головѣ (вôнъ умеръ опôсля) а самъ утѣкъ до Америки. Лѣпше пишѣть що цѣкавого п. М. а не накидайтесь на нѣкого, бо вашй стрѣлы не зранять нѣкого, але звернуть ся таки на васъ.

Н. Репетовскій.

ЗАХЛАННЫЙ КОГУТЪ.

— Бôйте ся Бога вуйку, то вы зъѣли всю свою кукурудзу, що была на подвôрю? — поспитавъ разъ Молодый Когутъ Старого Когута.

И се питане было не безъ причины, бо Старого Когута воле сторчало далеко передъ нимъ немовь грудь якого австрійского офіцира.

— О нѣ, вôдказавъ Старый Когутъ, — я не зъѣвъ всеи кукурудзы, але зъѣвъ досыть много. Бачишь я довѣдавъ ся нынѣ, що нашъ господарь выѣзджае геть завтра и не буде дома цѣлый тыждень. Вôнъ задумавъ полишити кождому зъ насъ стôлько поживы, щобы выстарчила на цѣлый тыждень, доки вôнъ не верне. Отже я зъѣвъ цѣлу мою пайку наразъ и не буду мусѣвъ ѣсти ажь доки господарь назадъ не верне.

— А я думаю, сказавъ сестрѣнець, що я буду ѣсти мою частку кождого дня по троха.

— Лѣпше зроби такъ якъ я, — поучавъ его вуйко.

Але Молодый Когутъ не думавъ, щобы се было розумно.

Старый вуйко провѣвъ день дуже сумно. Занадто повный жолудокъ не дозволявъ ему нѣ бѣгати, нѣ порпати ся та выгрѣвати ся на сонци.

Що гôрше, на другій день почувъ вôнъ знову голодъ якъ звычайно, помимо сего, що попередного дня такъ дуже объѣвъ ся.

Коли сестрѣнець и его товаришѣ заѣдали смачно свою частку кукурувы — вôнъ стоявъ здалека и споглядавъ на нихъ завдрôснымъ окомъ.

Третого дня вôнъ бувъ ще бôльше голоденъ и ще бôльше завидѣвъ другимъ а четвертого дня вже такъ зголоднѣвъ, що не мôгъ довше безъ ѣды выдержати. Вôнъ розплакавъ ся и просивъ свого сестрѣнця, щобы ему давъ троха кукурузы. Тогды Молодый Когутъ и другй Куры поскидались по зеренцю для Старого такъ, що вôнъ мôгъ заспокоити свôй голодъ. Такъ робили они щодня доки не вернувъ господарь.

А Старый Когутъ вôдôвчивъ ся вôдъ тогды захланности.

Пѣсня.

Ой сѣвъ я си въ своимъ домѣ,
Думаю причину:
Ой чи тутка оставати,
Чи йти въ Галичину.

Въ Америцѣ добре бути,
Бо грôшь на грôшь маю
И тутъ собѣ одинокій,
Нѣкогось не бою.

Въ Галичинѣ тре боятись,
Бо ся Ляхи знають
И вôдъ хлопа, зарôбника
Грошѣ выдирають.

Въ Америцѣ нема того,
То всѣ люды знають,
Чогожь вони въ Галичину,
Вертати думають?

Зароблять ту купу гроший,
Тай идуть въ дôмочки.
За два роки Ляхи здерутъ
До спôдной сорочки.

Тогды стане, задумаесь,
Що робити мае,
Продае кавалокъ поля,
Знову сюда вертае.

Чижь не можна, добрй люди,
Вôдразу то знати,
Що тамъ Ляхи лишь навченй,
Грошѣ выдирати?

Та хто хоче най вертае,
А я тутка буду,
Оженю ся въ Америцѣ,
Свобôдный си буду.

Въ Америцѣ тежь е церкви
Єсть де помолитись.
Ще й до того свое жите
Є де безпечити.

Бо єсть тутка Рускій Союзъ
У мѣстѣ Скрентонѣ
Запомогу дае жѣнкамъ
По смерти мужовôй.

Написавъ Стефанъ Демкôвъ, членъ Р. Н. Союза, родомъ зъ Прошови пов. Тернопôль, Галичина.

Де єсть.

Аквиля Лямпартъ, зъ роду Феленчакъ. Походить зъ Лабовы, пов. Нов. Санчь. Пôшла зъ Jermyn, Pa. зъ 3 рôчною дитиною. Она невеликого росту, лице округле, бѣле, на передѣ зъ горы мае вставленй зубы. Хто бы знавъ о нѣй нехай донесе на адресу:

Box 205, Jermyn, Pa.

ПОВѢДОМЛЕНє.

Въ недѣлю дня 6 Децембра сего року буде мати мітинґъ братство св. Йоанна Хрестителя въ Olyphant, Pa.

Понеже то мітинґъ рôчный на котрôмъ буде ся выбирати новыхъ урядникôвъ на рôкъ 1904, длятого просимо, щобы кождый братъ прійшовъ на той мітинґъ.

Юрій Хилякъ, предс.
Онуфрій Ковтко, секр.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза"!

О хорошй оригінальнй вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а такожь и о новй вôдзнаки для старшихъ. Кождый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарôвъ сейчасъ менѣ донести, скôлько вôдзнакъ для старшихъ а скôлько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитиннчй по 25 ц. и то лишь за готôвку.

С. Ядловскій,
Гол секретарь.

Кождый Русинъ повиненъ уживати народнй марки. Цѣна 1, 2 и 5 центôвъ за штуку. Купити можна у секретара А. Р. Ф Н. Rev. Pidhorecky, Box 3', Jersey City, N. J.

НА ВАСЪ!

До редакціи русиноѣдной часописи „Słowo Polskie" въ Галичинѣ надôславъ хтось слѣдуючій стихъ:

„Pomocy!
Cisza zaległa polskie nasze sioła —
Okropna cisza — znak wróżby złowrogiej:
Plemię tam polskie w siermiędze ubogiej
O pomoc braci swoich starszych woła,
Litości żebrze, bo wróg nasz zuchwały
A taki nędzny — nienawiścią zieje,
Karczemnem słowem kazi polskie dzieje,
Tocząc bluźnierstwa na dni polskiej chwały...
O, kiedyż wstaniesz, Polsko nasza święta,
Z łoża niedoli, ukarzesz tyrany,
Łamiąc na wieki niewoli kajdany?
O kiedyż zerwiesz cierpliwości pęta?
Do Ciebie, Matko, żałośnie wzdychamy,
Zbudź w piersiach braci mocniejszej ochotę
Iść na tę wielką obrony robotę —
Edenu wolności otworzyć bramy!..,
. . . .
Jak na zbawienie — my na was czekamy!"

„Słowo Polskie" надруковало сей стишокъ зъ великою радостію (тимъ бôльше, що авторъ пôдписавъ яко селянинъ зъ пôдъ Городка) не добачивши, що першй буквы кождого стиха читанй зъ горы въ долину мѣстять въ собѣ обиду не лише для „Słowa", але и для польского народу взагалѣ.

МОСКОВСКІЙ РЫБАКЪ.

(До себе): А се хитра рыба тй Украинцѣ, ледви одного зловивъ... Вже навѣть на такого хробака якъ „Русское Слово" не ловлять ся!"

Зъ „Комара".

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря ....Вас. Гришко SCRANTON, PA.

Заст. касіера...................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Турокъ..............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Ґрацонь...........McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 81, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другі запомоги въ разѣ инших нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашѣ дѣти за таншій грошѣ якь де инде а посмертне за нихъ дôстанете бôльше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрі пишуть самі до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

ЄСЛИ на якôмь плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшѣ поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣчи.

Панове мѣсцевѣ секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по кождôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Николай Ґалайда,

въ Тильови, повѣту Коросно въ Галичинѣ. Приѣхавъ до Америки 1888 року, мае лѣтъ 36. Секретаромъ „Союза“ въ Ронъ, Па. єсть вôдъ 1899 року. Н. Ґалайда єсть такожъ секретаромъ братства, що належить до „Соединенія“ и секретаромъ церковнымъ. Рôкъ тому назадъ бувъ касіеромъ майнерскои юніи. Єсть дозорцею въ угльовыхъ майнахъ. Мае красный дôмъ на двѣ фамиліи въ Ронъ, Па.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ЙОСИФЪ ПЕТРИКЪ,

членъ „Р. Н. Союза“ зъ вôд. 33 (Northampton, Pa.) упокоивъ ся 2. Новембра 1903. Небôщикъ бувъ родомъ зъ Угорщины, села Матисова, стол. Шарошь, до „Р. Н. Союза“ належавъ вôдъ 1899 року. Єго фамилія знаходить ся теперь въ Угорщинѣ.

Вѣчная память!

УПÔМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючі до „Союза“ а маючі высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

Рождества Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. принимае новыхъ членôвъ ажь до Нового Року за пôвъ вступного. Братство наше мае 180 членôвъ, отже тôлько членôвъ якъ мало котре друге. Наше братство належить до Союза. Братя Русины приступайте до нашого братства и до Союза а мы васъ пріймемо якъ своихъ во Христѣ братôвъ. Такожь дѣти свои записуйте до Союза а Р. Н Союзъ таньше и лѣпше ихъ забеспечить якъ котра небудь друга асекурація. Найлѣпше буде, если дѣти будуть належати до тои самои орґанізаціи, що и ихъ родичѣ а не до чужихъ асекурацій.

Сидоръ Скарлошь. предсѣд.,
Михаилъ Терепанъ, секретарь.

Jan 04

ЧИТАЙТЕ!

Братство св. Ап. Петра и Павла въ Болтіморъ, Мд., вôддѣлъ Союза 81, принимае въ мѣсяцю и Децембрѣ 1903 новыхъ членôвъ безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся кождои Недѣлѣ по першôмъ въ домѣ касіера братства п. Михаила Будагазы. Слѣдуючій мітинґъ вôдбуде ся дня 6-го Децембра 1903 точно о 2-ôй годинѣ пополудни. Просимо всѣхъ, хто не належить ще нѣ до братства нѣ до Союза, щобы прийшовъ на сей мітинґъ.

Т. Дурдела, предсѣдатель,
И. Кульчицкій, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Йоана Хрестителя въ Бофало, Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. Союза 15, вôдбуде ся въ Недѣлю дня 6-го Децембра 1903. Зъ выняткомъ хорыхъ и тыхъ, що заняті роботою — кождый членъ мае на мітинґъ явитись пôдъ карою одного доляра. На мітинґу буде выбирати ся новый урядъ на рôкъ 1904. Мітинґи вôдбувають ся въ Недѣлю по першôмъ кождого мѣсяця въ галѣ Мітельского пôдъ ч. 930 Grant st.

Дм. Капець, предс.,
Ив. Запиский, секр.,
Мих. Котелець, касіеръ.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

братства св. Пророка Иліи въ Маганой Плейнъ, Па. вôдбуде ся въ Децембру 1903. Мітинґъ зачне ся о першôй пополудни. Будуть переглядати ся рахунки и полагоджувати другі важні справы. Кождый мае явити ся пôдъ карою.

Н. Дембицкій, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства св. Йоана Хрестителя въ Monessen, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 62, що рôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 13 ого Децембра въ италіяньскôй Гали на третôй улици. Єсли тикетъ вертаный не коштуе бôльше якъ $1.50, то кождый членъ такъ мѣсцевый якъ и замѣсцевый мае явити ся на мітинґъ. Мітинґъ зачне ся о 2-ôй пополудни. На мітинґу буде ся принимати новыхъ членôвъ до братства и до „Союза“, буде ся вôдбирати мѣсячне, читати рахунки зъ цѣлого року и выбирати новый урядъ. Кождый мае вырôвнати свôй старый довгъ.

Александеръ Горощакъ, предсѣдатель.

ВАЖНЕ.

Рôчный мітинґъ бр. св. Отця Николая въ Пассеікъ, Н. Дж. вôдбуде ся дня 6-го Децембра 1903. На тôмъ мітинґу будуть прочитані доходы и розходы за послѣдный рôкъ и такожь буде выбирати ся новый урядъ. Новыхъ членôвъ приймемо безъ вступного. Просимо всѣхъ членôвъ нашого братства, щобы зôйшли ся на сей мітинґъ пôдъ карою одного доляра.

Кузма Здзеба, предсѣд.,
Адамъ Ящишакъ, секр.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Майнерсвилъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. С. 78, буде отримувати рôчный мітинґъ дня 20 Децембра 1903. На мітинґу буде ся читати рôчні рахунки и выбирати новый урядъ. Кождый членъ (зъ выимкомъ тыхъ, що роблятъ) мае явити ся пôдъ карою одного доляра. Кождый членъ повиненъ вырôвнати свôй довгъ, щобы новый урядъ мôгъ все въ порядку вôдобрати. На мітинґу 20-го Децембра будемо принимати новыхъ членôвъ за $1.50 вступного.

Братя Русины, вступайте до брацтва и до Союза поки маєте добру способнôсть, поки часъ, бо нѣхто не знае, де що кого чекае. Забеспечѣть свою фамилію, не жалуйте 70 центôвъ на мѣсяць, бо за 70 центôвъ Союзъ платить 600 долярôвъ. Поздоровляємо всѣхъ братôвъ Русинôвъ.

Семанъ Бардонь предсѣд.
Григорій Бенько, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія въ Шамокинъ, Па., буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Януарію 1904 року, длятого, хто еще не належить до братства нехай користае зъ доброи нагоды и приступае.

Гавріилъ Малиняк, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурдза, секретарь.

ПРИХОДѢТЬ ВСѢ

на рôчный мітинґъ (дня 13. Децембра 1903) братства св. АА. Петра и Павла, вôддѣлъ 61 въ Dunlo, Pa. Будемо выбирати новый Урядъ. Кождый членъ нехай вырôвнае що довженъ, щобы довгъ не вôстававъ зъ року на рôкъ и щобы новый Урядъ мôгъ все въ порядку вôдобрати.

Андрей Шурай, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Брацтво Усп. Пресв. Богородицѣ въ Allegheny, Pa. вôддѣлъ 56 повѣдомляе своихъ членôвъ, що 6-го Децембра вôдбуде ся рôчный мітинґъ о годинѣ першôй пополудни.

Всѣ члены най стараютъ ся прійти на той мітинґъ, а котрі суть далеко по плейзахъ, нехай ся листовно голосять у предс. Петро Ґерляхъ, Wilson, Allegh., Co., P. O. Box 52, Pa.

На мітинґу буде ся выбирати Урядъ и принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Братя, котрі не платили по чотиры мѣсяцѣ нехай не тратять надѣѣ, але прійдуть на мітинґъ рôчный а тамъ ся зарадить, що не будете вылученѣ зъ брацтва доки ся робота не поправить.

П. Ґерляхъ, предсѣдатель.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

Бр. св. АА. Петра и Павла въ Карнеґі, Па. вôдбуде ся дня 13-го Децембра 1903. На той мітинґъ мае кождый членъ явитись, инакше заплатить $1.00 кары. На мітинґу будемо выбирати новый урядъ.

Гнатъ Турко, предс.
Йоанъ Гибай, касіеръ,
Арс. Патрошь, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo. вôдбуде ся въ Недѣлю дня 6-ого Децембра о 2-ôй пополудни. Всѣ члены зъ Ст. Луисъ, Медисонъ, Бенвилъ, Ґленъ Карбонъ и Мерівилъ мають явити ся на сей мітинґъ пôдъ карою 50 центôвъ.

На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1904 и радити о дуже важныхъ справахъ.

Т. Ябчанка, предс.
И. Курила, касіеръ
Гр. Копча секр.

На бурсу Св. Онуфрія въ Ярославлю, Галичина.

„Свобода“ . . .	2.00
П. Г. Дзядикъ, Derby, Con.	2.00
Разомъ .	$4.00

Жертвы принимае редакція „Свободы“.

На крестинахъ въ Ю. Вишньовского въ Шамокинъ, Па. на руску бурсу въ Новôмъ Санчу зôбравъ п. Н. Кулянда:

Н. Кулянда . . .	50
Д. Кулянда . . .	25
С. Пелячикъ . . .	50
Д. Хрутъ . . .	25
А. Вислоцкій . . .	25
С. Жукъ . . .	50
Ю. Вишньовскій . .	25
М. Адамякъ . . .	25
Разомъ .	2·75
Вже квітована сума	176 98
Зôбрано доси	$179.73

Посылайте жертвы на адресу:
Rev. N. Strutynsky,
Box 375, OLYPHANT, PA.

Дальшѣ жертвы на украиньско-руску бурсу въ Сяноцѣ, Галичина, зложили на руки о. Н. Пôдгорецкого зъ Jersey City, N. J. слѣдуючі:

Андрей Сандовичь Jersey City, N. J. . .	30
о. Н. Пôдгорецкій . .	1.00
На крестинахъ у Романа Сушка въ Newark, N. J.:	
Иванъ Олексовичь . .	25
Петро Федишинъ . .	25
Иванъ Седляржь . .	25
Марія Фединьска . .	25
Анна Билицка . .	25
Романъ Сушко . .	25
Федоръ Ола . .	25
Варосъ Буршець . .	25
На крестинахъ у Довжицкого	2.00
Врабель Стефанъ . .	25
Емиліянъ Ковальчикъ, J. City, N. J. . .	1.00
Т. Дячикъ J. City, N. J.	25
Анна Штефура „	25
На крестинахъ у Вас. Крупей въ Elizabeth, N. J.	1.20
Зъ нагоды шлюбу Йосифа Должицкого гостѣ зложили	1.55
Михайло Ющакъ родомъ зъ Дудинець . . .	25
Франциска Питухъ родомъ зъ Букôвска . .	25
Разомъ	$10.30
Вже квітована сума	40.33
Зôбрано доси	$50.63

Для погорѣльцѣвъ въ Золочевѣ зложили доси на мои руки:

Русины въ Ансоніи . .	12.74
Всч. о. Кульчицкій складку вôдъ Русинôвъ въ Mc Keesport, Pa. . .	9.48
п. Гавріилъ Дзядикъ въ Derby, Conn. , .	5.00
Всч. о. П. Понятишинъ зô складки въ рускôй Церквѣ въ Ramey, Pa. .	12.00
Всч. о. Стефановичь вôдъ своихъ парохіянъ въ Pittsburg, Pa. . .	56.20
Всч. о. Ник. Пôдгорецкій складку зъ Jersey City, N. J.	22.68
Разомъ	$118.10

Всѣмъ жертводателямъ сердечне Спаси-Бôгъ! Понеже Вп. о. парохъ м. Золочева просивъ въ „Дѣлѣ“, щобы датковъ на єго руки не присилати — то грошѣ ті выслано на адресу Всч. о. Петра Нижанковского тамошного руского катихита.

о. Ал. Улицкій.

На руску церковь въ Гладишовѣ (Галичина) зôбралисьмо дальше:

въ Jersey City, N. J.	4.00
въ Yonkers, N. Y. .	56.25
въ Bayonne, N. J., Парагузъ . . .	4.00
въ New York-у . .	10.25
Разомъ .	74.50
Попередно зôбрано .	144.00
Разомъ до теперь .	218.50

Дякуємо за дотеперѣшнѣ жертвы и просимо о дальшѣ.

Jersey City, N. J., Nov. 29. 1903.
Емиліянъ Ковальчикъ,
Стефанъ Яцевичь,
колекторы.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.

3	Ч.	Григорія, Анатолія
4	П.	Введенє пр. Богород.
5	С.	Филимона, Кикилія
6	Н.	26 по Сош. Григорія еп.
7	П.	Катерини Вмуч.
8	В.	Климента папи
9	С.	Алипія преп.

— МѢЖЬ россійскими жидами пôшовъ страшенный переполохъ, бо хтось розпустивъ чутку, будьтобы Росія носила ся зъ гадкою переселити всѣхъ жидôвъ до Манджуріи. Кажуть що россійске правительство дасть тамъ кусень краю, широку самоуправу и автономію. а для себе задержить лише зверхню власть надъ жидôвскимъ царствомъ. — Жидамъ дуже не понутру сей плянъ.

— СУДЬБУ Сербіи, вывороживъ, якъ доносять россійскі часописи, ще въ 1868 р. якійсь сербскій ворожбитъ, котрого вѣщованя нѣколи не розминали ся зъ дѣйсностію, въ такій способъ: „Бачу князя, котрый стане королемъ, але его панованє буде лихе, а оженить ся вôнъ нещасливо. По нѣмъ бачу его сина, котрый майже дитиною вступить на престолъ а пôзнѣйше разомъ зъ жѣнкою буде замордованый. По нѣмъ настане король зъ иньшого роду, але й той згине насильною смертію. По тôмъ найдуть на край чужинцѣ, а на сербскій нарôдъ спадуть такі терпѣнья, що живі будуть плакати на могилахъ небôщикôвъ и благати, щобы також могли спочити пôдъ холодною могилою. Але зъ народа выйде герой, прожене чужинцѣвъ и знову живі будуть ходити на могилы небôщикôвъ, та вже не зъ болемъ але зъ радостію въ серци. И говорити будуть до вмерлихъ: „Дивѣть, які щасливі вашѣ внуки!“ — Королеви Петрови робить ся мабуть моторошно, коли читае такій дивный гароскопъ для себе и своеи державы, хиба що не вѣрить въ нѣякі забобоны.

— ВОРОГОМЪ ґорсетôвъ е славный французкій лѣкарь д-ръ Маршалъ. Говорить вôнъ, що на 100 жѣнокъ, які носять ґорсеты, 70 нездужае тяжко або и умирае зъ тои причины. Тому радить унормувати ношене горсетôвъ вôдповѣдними законами. Нѣ одна женщина низше 30 лѣтъ не смѣе носити ґорсета, а котра бы не покорила ся зоконови, мае дôстати 3 мѣсяцѣ вязницѣ; колижь вона ще неповнолѣтна, то родичѣ еи або и опѣкуны платять за неи вôдповѣдну кару. — Не знати чого бôльше перелякають ся деякі панѣ, колибъ такій законъ и справдѣ наставъ; чи кары, чи того, щобы признати ся до укôнченя 30 лѣтъ?

— СКРЕНТОНЬСКІ часописи доносять, що по новôмъ роцѣ приѣде до нашого мѣста президентъ Рузвелтъ, абы взяти участь у великôмъ бенкетѣ тутешныхъ політикерôвъ и купцѣвъ. Наступить се десь около 20 сѣчня.

— ЖЕРТВОЮ огню упало цѣле село Корбестъ, арадскои стол. на Угорщинѣ. Погорѣли до нащадку всѣ домы, господарскі будинки, знаряды, збôже, паша и пр. Майже всѣ жителѣ села лишили ся на зиму безъ захисту и средствъ до житя. Бѣда мѣжь ними страшна.

— НАЙБÔЛЬША польска орґанізація въ Америцѣ, „Звйонзекъ Народови,“ числивъ минувшого мѣсяця 36 тысячь 520 членôвъ. Колижь нашъ »Союзъ« буде тôлько матч?

ВСЯЧИНА.

Видатки Росіи.

Зъ кождыхъ 100 рублѣвъ податкôвъ и доходôвъ, що вплываютъ до державного скарбу, выдае Росія на вôйско 27 рублѣвъ 85 копѣйокъ, на маринарку 7 рублѣвъ 59 коп., на школы лишень 5 рублѣвъ 81 коп., на зарядъ скарбомъ 4 рублѣ 21 коп., на емеритуры и запомоги старымъ урядникамъ 3 рублѣ 20 коп., на почты и телеграфы 3 рублѣ 12. коп., на зелѣзницѣ и дороги 2 рублѣ 81 коп., на суды 2 рублѣ 70 коп., на духовеньство 1 рубель 42 коп. на рôльництво и зарядъ державныхъ дôбръ 1 рубель 42 коп., на царскій дворъ 1 рубель 13 коп., на вязницѣ 1 рубель 5 коп., на шпиталѣ 89 коп., на контролю державныхъ рахункôвъ 62 коп., на послôвъ и консулѣвъ за границею 42 коп., на кермоване промисломъ и торговлею 40 коп., на выжшѣ институціи державного заряду 29 коп.

Якъ бачимо зъ того, бôльшу половину народнои кервавицѣ поѣдае въ Росіи вôйско, поліція, царскѣ урядники, вязницѣ и попы.

Почесть чи нѣ?

Въ англійскôмъ мѣстѣ Йоркъ зъорґанізувавъ ся недавно вôддѣлъ пожарнои сторожи и принявъ назву „Сторожи короля Едварда". Начальникъ вôддѣлу донѣсъ про се королеви и просивъ его о яку памятку для товариства. Король Едвардъ, що мае иногдѣ напады королѣвскои фантазіи, пôславъ имъ на те сивого хорта изъ своеи славнои на весь свѣтъ псярнѣ у Віндсоръ.

Коли хорта привезено до Йорку, сторожаки зôйшли ся на велику раду и порѣшили назвати пса „Королемъ Едвардомъ" въ честь свого монархи и протектора.

Чи се одначе велика почесть для короля, най судять читателѣ.

Кôлько заплачено за мѣсто Ню-Йоркъ.

Пустарѣ, на котрыхъ повставъ нынѣшный Ню-Йоркъ, найбôльше и найбогатше мѣсто въ Америцѣ, купили въ 1668. роцѣ Голяндцѣ вôдъ Индіянôвъ за 10 сорочокъ, 50 паръ поньчохъ, 10 ґверôвъ, 100 куль, 30 фунтôвъ пороху, 30 сокиръ, а мѣдяный горнець. Зô зробленого „бизнесу", купуюча и продаюча сторона була вповнѣ вдоволена. А нынѣ най бы хотѣвъ купити хочь оденъ акеръ землѣ въ Ню Йорку?... Міліонъ нема що й показувати.

Родять ся бѣлыми.

Доси нѣхто не знавъ на певно, якои барвы є дѣти муринôвъ (неґрôвъ) сейчасъ по уродженю. Майже всѣ Европейцѣ були тои гадки що они родять ся чорними. Ажъ послѣдными часами оденъ зъ американьскихъ ученыхъ дôйшовъ по довшихъ дослѣдахъ до заключеня, що дѣти муринôвъ є по уродженю такои самои барвы якъ и дѣти Европейцѣвъ. Въ два дни доперва скôра прибирае лиліову барву, по 10 дняхъ каштановату, а по двохъ мѣсяцяхъ стае ся зовсѣмъ чорною.

Добре бавила ся.

Найстарша дочка бельґійского короля Леопольда, Люиза Кобурска, звѣсна зъ авантурничого житя, позатягала свого часу величезнѣ довги, котрыхъ доси не поплатила. Кромѣ сего позамовляла у всякихъ купцѣвъ рôжнѣ дорогоцѣнности, за котрѣ полишае ся ся заплатити кругло міліонъ франкôвъ. Сими днями розпочавъ ся въ Брукселѣ интересный процесъ вѣрителѣвъ кн. Люизи противъ еи батька Леопольда, та всѣхъ спадкоемцѣвъ еи матери, покôйнои Маріи Генріеты, о заплачене довгôвъ. Власне майно Маріи Генріеты выносить разомъ всего на всего около міліонъ франкôвъ але заступники кажуть, що за довгъ вôдповѣдае также особистый маетокъ короля, бо подруги вели спôльне ґаздôвство. Маетокъ короля выносить около 100 міліонôвъ франкôвъ, отже скоро адвокатамъ удасть ся перепенти свôй поглядъ, то всѣ претенсіи будуть покритѣ. Спôръ веде ся теперь о те, чи майно було справдѣ спôльне, чи король въ подружôмъ контрактѣ, якъ впевняють его заступники, застерѣгъ собѣ маетковый роздѣлъ.

Ось таке то дѣе ся мѣжь царями, королями та князями. Для темного народа они святѣ, а въ дѣйсности е гнилою колодою.

Смѣшне.

Въ гакатистичнôй школѣ.

Учителька (гакатистка): „Чему ты, Ивасю, не пшиходзѣлъ такъ длуґо до школы?"

Ивась: „Бо я мавъ цѣлый мѣсяць корчѣ въ серединѣ!"

Учителька: „По польску, драбе, ґадай!"

Ивась: „Бо я мялъ цалый ксенжицъ кшакі въ сьродзе!"

Учителька: „Кламца естесь!"

Ивась: „Бо-мь змерзъ тай кламцаю! Ая, прошу панѣ!"

Зъ „Комара".

Панъ П. (замовивши коня на прогульку, каже на вôдходѣ до гуцула): A uważajcie, gazdo, spuśćie nizko strzemiona, bo ja mam długie nogi!

Гуцулъ: Нѣчо, нѣчо не шкодить паноньку, абы лишь... не довгѣ руки!

Зъ „Комара".

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

ДЕ ЄСТЬ?

Фима Репела зъ Новивси, пов. Нов. Санчь, Галичина. До Америки прийшла 16 лѣтъ тому назадъ. Шукае еѣ сестра. Хто б о нѣй знавъ нехай пише на адресу:

Miss Antosia Repela,
45 Bancroft St.,
Providence, R. I.

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора доляра ($1.50) на повысшѣ книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНÔЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багнѣтки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Вôзникъ Геншель	75
Житя Святыхъ два великѣ томы, понадъ 1400 сторôнъ	6.00
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украиньско-рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографія Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
Морозенко Мирного	35
На добродѣйнѣ цѣли, комедія	35
Новѣ и перемѣннѣ звѣзды	5
Національне питане въ Норвеґіи	5
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Нагула	10
„Наука" рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Некультурна	15
Наша родина	50
Осанна	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10
Оглядъ руско укр. літературы	20
Орися	5
О еміґраціи	10
О торговли	5
О новыхъ податкахъ	10
О опѣкунахъ и кураторахъ	10
Омелько Цуциня	20
Образки зъ природы	5
Партійна політика и мораль	25
Повѣсти Нечуя	100
Старый Єфремъ	10

(Дальше буде.)

Повысшѣ книжки маемо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сѣ книжки, котрѣ понизше списанѣ можете всегда достати!

Абу Касимовѣ капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	20
И мы въ Европѣ	10
Кльод Ґе	5
Карбы	25
Календарь „Союза" (1903)	25
Лисъ Микита	50
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Пѣснословець	50
Пригоды Донъ Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Pid Krestom	100
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Хлопскѣ пѣсни	10
Хлѣбъ душѣ	1.00
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Шейкспіръ въ повѣстяхъ	10
Яблочникарь, комедія	15

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тѣ книжки, котрѣ бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы".

Всѣ попередни списы и цѣнники книжокъ суть неважнѣ.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете дôстати въ Ред. „Свободы". Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте напередъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій

заприсяженѣ колекторы

мають право збирати добровôльнѣ жертвы на маючу ся будовати руску церковъ въ CARNEGIE, PA. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединьскій, предсѣдатель,
Ив. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касіеръ,
Арс. Патрошь. секретарь. 504

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзджае тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскѣ въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ паперы и повномочія. 504

На продажь

ВЪ ШАМОКИНЪ, ПА.

Френклинъ Гавзъ

и прилираючѣ до него проперты занимаючѣ 190 фітôвъ на улици РЕЙСЪ а 100 фітôвъ на улици ФРЕНКЛИНЪ.

Улиця Рейсъ есть головною въ тôй части мѣста, котру называють Полишь Гилъ, Спринґфілдъ и Джанстонъ Сити. Мешкае тамъ много тысячь людей.

Проперты складають ся зъ мурованого готелю на три поверхи и чотырохъ двоповерховыхъ домôвъ. Причина спродажи смерть властителя.

ЦѢНА НИЗЬКА.

Голоситись до:

T. F. Simmonds, 510
48 N. Market St, Shamokin, Pa.
або до
Mrs. Frederick Davis,
505 N. Sumner Ave., Scranton, Pa.

Фармы!

Нынѣ кождый ся пытае що станесь пôзнѣйше?

Чи пôде робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може вôдповѣсти.

Чи знаете, де не мусите ся боятися страйкôвъ?

Фарма є одинокою рѣчею де нема страйку. На фармѣ нема босôвъ, чоловѣкъ є своимъ паномъ и нѣхто не выкине его зъ роботы.

Нашою задачею есть помочи вамъ стати независимыми.

Купѣть собѣ фарму. Черезъ наше посередництво можете купити собѣ фарму въ **Верджиніи**. Земля добра, здорова вода и воздухъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готовый грошѣ.

Голосѣть ся до:

JOHN JELINEK,
1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „Комара".

Три старѣ рôчники коштують лишь $3.50.

Оденъ рôчникъ $1.25.

Хто хоче доставати „Комара" що два тыжднѣ черезъ оденъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„Комар",
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати такожь слѣдуючѣ книжки:

Календарь „Комара" на рôкъ 1903	15ц.
Новомодный Спѣваникъ	20 „
Деканы зъ гôръ	15 „

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такѣ книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ якѣ вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрика хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКІ опѣкуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д. Одна книжка коштуе одного доляря.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

— Хочете, щобы вашѣ грошѣ безпечно и скоро були висланѣ до старого краю, то вамъ то вробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвичайно!

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано коричѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

Выробляе братскѣ манлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругви, уніформи.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

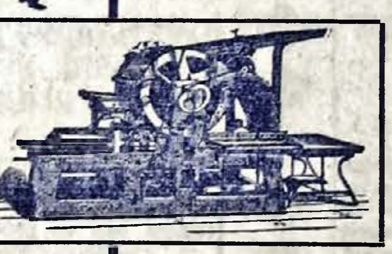
Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. Shenandoah, Pa.

Друкарня „Свободы"

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовѣ,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскѣ,
КНИГИ параф. и братскѣ,
КНИЖКИ колєкторскѣ, братскѣ и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДАРОМЪ 24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заордеруе нашу красну нікльову годинку, котру выробляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть выпробована и ґарантована на **20 ЛѢТЪ**, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пошле намъ за неѣ и за гарный позолочуваный ланцушокъ $2.50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцушкомъ слѣдуючѣ предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту королѣвску шведску братву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжь за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листового паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до маншатôвъ за 50 цнт., позолочуванѣ спинки до сорочки за 50 цнт.

Сѣ рѣчи будемо высилати даромъ лишь за короткій часъ, протое спѣшѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.